

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvješće o prethodnom savjetovanju

KLASA: 406-01/21-03/09

URBROJ: 535-04-01/4-21-121

Zagreb, 10. listopada 2021. godine

Temeljem članka 198. stavak 4. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 120/16), naručitelj, Središnji državni ured za središnju javnu nabavu, nastavno na Nacrt dokumentacije o nabavi (u daljnjem tekstu: dokumentacija) za nabavu tonera i tinti, objavljenog u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske i na internetskim stranicama Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu, objavljuje

**IZVJEŠĆE O PRETHODNOM SAVJETOVANJU
SA ZAINTERESIRANIM GOSPODARSKIM SUBJEKTIMA**

Naručitelj: Republika Hrvatska, Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Adresa: Ulica Ivana Lučića 8, 10000 Zagreb

OIB: 17683204722

Evidencijski broj nabave: 6/2021

Opis predmeta nabave

Predmet nabave je nabava i isporuka tonera i tinti za ispisne uređaje te ostalog potrošnog materijala sukladno tehničkim karakteristikama i ostalim traženim uvjetima naznačenima u Dokumentaciji o nabavi.

CPV oznaka i naziv: 30192110-5/Proizvodi s tintom
30125100-2/Patrone s tonerom

Datum početka prethodnog savjetovanja: 20. kolovoza 2021. godine

Datum završetka prethodnog savjetovanja: 30. kolovoza 2021. godine

Sastanci tijekom savjetovanja: tijekom savjetovanja naručitelj nije održavao sastanke s gospodarskim subjektima.

PRIMJEDBE I PRIJEDLOZI GOSPODARSKIH SUBJEKATA TE ODGOVORI NARUČITELJA:

1. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„U troškovnicima za pojedinu grupu predmeta nabave navedeni su artikli koji se traže za pojedini uređaj, a kako je praksa do sada pokazala, korisnici uglavnom naručuju po imenu (nazivu) tonera/tinte, ne uređaja, predlažemo da Naručitelj imenuje artikle kroz naziv (katalošku oznaku) traženog artikla uz obavezan navod „ili jednakovrijedno“ kako bi se artikli dovoljno precizno i razumljivo opisali i kako bi Dokumentacija bila izrađena u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi (članak 209. i članak 210. stavak 1. i stavak 2.). Naime, na ovako propisan način, dolazi do dupliranja artikala i dvostukog nuđenja istog artikla, obzirom da određeni toner/tinta (npr. u tzv. „zamjenskoj“ varijanti) ide u više uređaja, odnosno i u uređaj proizvođača HP i u Canon i u Brother, što dovodi do nejasnoća i nedoumica kod Naručitelja (korisnika) s jedne strane, i manipulacije u cijenama istovrsnih artikala s druge strane (budući da se artikli ponavljaju, jer su opisani kroz naziv uređaja a ne kataloški naziv artikla, ostavlja se prostor za nuđenjem različitih

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvjешće o prethodnom savjetovanju

cijena za isti artikl). Shodno navedenome, predlažemo da izvršite izmjenu naziva artikala na način da se isti opišu kroz kataloške nazive traženih artikala i pripadajućih kapaciteta.“

Odgovor Naručitelja na prethodne prijedloge/primjedbe:

Naručitelj ne prihvaća prijedlog gospodarskog subjekta. Naručitelj je u svim troškovnicima odredio da traži stavku (toner, tintu ili ostalo) za definirani uređaj, a obzirom na vrste uređaja su određene i grupe predmeta nabave.

Nadalje, sukladno članku 210. ZJN 2016 tehničke specifikacije ne smiju upućivati na određenu marku ili izvor, ili određeni proces s obilježjima proizvoda ili usluga koje pruža određeni gospodarski subjekt, ili na zaštitne znakove, patente, tipove ili određeno podrijetlo ili proizvodnju ako bi to imalo učinak pogodovanja ili isključenja određenih gospodarskih subjekata ili određenih proizvoda, osim ako je to opravdano predmetom nabave. Predmetno upućivanje iznimno je dopušteno ako se predmet nabave ne može dovoljno precizno i razumljivo opisati sukladno članku 209. ovoga Zakona, pri čemu takva uputa mora biti popraćena izrazom „ili jednakovrijedno“.

Dakle, ovaj predmet nabave moguće je opisati na način da se navede uređaj za koji je namijenjen uz popratni navod o kapacitetu. Stoga naručitelj ne može opisati predmet nabave na način kako to predlaže gospodarski subjekt jer bi navedeno bilo protivno ZJN 2016 odnosno Dokumentacija o nabavi bi bila nezakonita. Navedeno stajalište DKOM je zauzela u više svojih rješenja primjerice KLASA: UP/II-034-02/21-01/112, URBROJ: 354-01/21-08 od 03.03.2021, KLASA: UP/II-034-02/18-01/149 od 10. travnja 2018. godine, KLASA: UP/II-034-02/18-01/431 od 09.07.2018. godine, KLASA: UP/II-034-02/17-01/926 od 05.02.2018. godine i slično.

Što se tiče mogućnosti da jedan artikl zbog svojih performansi udovoljava više uređaja, naručitelj napominje da nabavlja artikle koji su prikladni za uporabu za tražene uređaje, neovisno o tome što postoji potencijalna mogućnost da isti artikl udovoljava i drugom uređaju. Važno je da svojim tehničkim karakteristikama ponuđeno udovoljava traženom. Svaki od ponuditelja formira cijene sukladno svojim poslovnim politikama, a naručitelj će prilikom pregleda i ocjene ponuda primijeniti odredbe ZJN 2016 i podzakonskih propisa. Također, količina predmeta nabave je predviđena (okvirna) stoga će i sami korisnici prilikom naručivanja konkretnih proizvoda uzeti u obzir ono što odgovara njihovim konkretnim potrebama i raspoloživom financijskim sredstvima.

2. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„Nadalje, pregledom troškovnika uočili smo da su količine nerealno navedene, te molimo da Naručitelj konzultira krajnje korisnike i revidira navedene količine i uskladi ih sa stvarnim i realnim potrebama. Naime, iz dosadašnje prakse, količine navedene u troškovnicima nisu ni približno stvarnim, realiziranim količinama. Budući da su količine (iako okvirne) ključne za dobivanje podržanih cijena od dobavljača, ukoliko je velik nesrazmjer između prijavljene i stvarno realizirane, ponuditelj može izgubiti dobivene posebne uvjete, što posljedično dovodi do velikih problema za ponuditelja.“

Odgovor Naručitelja na prethodne prijedloge/primjedbe:

Naručitelj je revidirao količine u troškovnicima i korigirao okvirne količine u pojedinim stavkama.

3. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„U točki 12.2. Kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti), podtočka 2. Tehnička dokumentacija (opis) za tonere, tinte i ostali potrošni materijal za ispisne uređaje, pod

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvješće o prethodnom savjetovanju

a) navedeno je da ponuditelj dostavlja dokumentaciju (Ispitno izvješće ili Izjava o kapacitetu ispisa ili sl.).

- a. Budući da nije navedeno tko bi trebao biti izdavatelj ispitnog izvješća, molimo Naručitelja da jasnije propiše navedenu točku. Naime ispitno izvješće, da bi se smatralo i da bi bilo vjerodostojno i pravovaljano, mora biti izrađeno i izdano od tijela za ocjenu sukladnosti, a koje je akreditirano za navedene norme (ISO 19752, ISO 19798, ISO 24711), što popisuje i Zakon o javnoj nabavi u članku 213. stavku 1. ZJN 2016.
- b. Molimo Naručitelja da pojasni tko izdaje „Izjavu o kapacitetu ispisa“ i pojam „il sl.“, odnosno što znači sličan dokument? Naime Izjavu o kapacitetu ispisa i sličan dokument može svatko izdati bez obveze stvarnog dokazivanja da je testiranje zaista provedeno, odnosno da je dokument izdan od tijela koje je za to ovlašteno.
- c. Nadalje u napomeni, u toj istoj točki, je navedeno da će Naručitelj kao dokaz prihvatiti i Izjavu proizvođača (ili drugi sličan dokument) u kojoj će se za ponuđeni artikl ili više ponuđenih artikala iskazati kapacitet ispisa u stranicama, te naznačiti norma sukladno kojoj je ispitivanje provedeno. U ovom navodu je također nejasno što predstavlja pojam „ili drugi sličan dokument“, slijedom čega molimo naručitelja da pojasni taj pojam budući da takav dokument može svatko izdati bez obveze stvarnog dokazivanja da je testiranje zaista provedeno. Također predlažemo Naručitelju da detaljnije pojasni i jasno definira i propiše u kojem slučaju se dostavljaju test reporti ili izjave izdane od strane proizvođača, te što proizvođač u tom slučaju mora dokazati, a sve kako bi i taj dio Dokumentacije bio u skladu s Zakonom o javnoj nabavi. Predlažemo Naručitelju da pojasni gore navedeno na način da propiše kako ponuditelj u slučaju da u svojoj ponudi dostavlja ispitna izvješća ili izjavu od proizvođača ponuđenih jednakovrijednih tonera i tinti (dakle tonera i tinti koje nisu proizveli proizvođači uređaja) mora dokazati naručitelju da nije imao pristup izvješću o testiranju iz članka 213. stavka 1. Zakona o javnoj nabavi ili ih nije mogao ishoditi u zadanom roku, pod uvjetom da nedostatak pristupa nije uzrokovan njegovim postupanjem te pod uvjetom da roba koju nudi udovoljava zahtjevima ili kriterijima navedenim u Troškovniku, a sve u skladu s člankom 213. stavak 4. Zakona o javnoj nabavi NN 120/16.

Ovako propisanom Dokumentacijom se dovodi do obezvrjeđivanja cijelog postupka i omogućuje nuđenje nekvalitetne robe jer nema parametara s kojima bi se kontrolirala kvaliteta ponuđene robe.“

Odgovor Naručitelja na prethodne prijedloge/primjedbe:

Prije svega Naručitelj ističe da predmet nabave nije opisao na način da je naveo naziv proizvoda uz dodatak „ili jednakovrijedan“ i u tom smislu upućujemo na odgovor na pitanje 1., tako da se ne prihvaćaju navodi vezani uz navedeno. Nadalje, u točki 12.2.C.2 Dokumentacije o nabavi nije propisan dokaz iz članka 213. ZJN 2016 već je propisan dokaz tehničke i stručne sposobnosti iz članka 268. stavka 1. točke 13. ZJN 2016, a koji se odnosi na odabir gospodarskog subjekta u skladu s prirodom, količinom, važnosti i namjenom robe koja se nabavlja. Naručitelj napominje da je riječ o fakultativnom dokazu kojeg naručitelj može, a i ne mora propisati.

Radi otklanjanja nejasnoća vezano za formu dokaza tehničke i stručne sposobnosti naručitelj propisuje navedeni dokaz kako je propisano u točki 12.2.C.2 dokumentacije o nabavi, te ne traži ispitna izvješća.

4. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„Prema Zakonu o Javnoj Nabavi Naručitelji su u obavezi poštivanja načela tržišnog natjecanja koje zahtjeva da Naručitelji jasno propišu u tehničkoj dokumentaciji, a u svrhu dokazivanja traženih karakteristika za stavke navedene u tehničkoj specifikaciji, dokumente koji dokazuju

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvješće o prethodnom savjetovanju

uvjete sposobnosti. U ovom slučaju, radi se o dokumentima kojima se dokazuje kapacitet stranica ispisa traženih tonera i tinti sukladno normama ISO 19752; ISO 19798 i ISO 24711 ili jednakovrijedno.

U prijedlogu Dokumentacije o nabavi za nabavu tonera i tinti taj zahtjev je postavljen u točki 2.a.), a Naručitelj navodi da će kao dokaz da je ispitivanje provedeno sukladno ISO normama prihvatiti, osim ispitnih izvješća, Izjavu proizvođača u kojoj će se za ponuđeni artikl iskazati kapacitet ispisa u stranicama, te naznačiti normu sukladno kojoj je ispitivanje provedeno.

Jasno je da će proizvođač ponuđenih tonera i tinti dati Izjavu o kapacitetu stranica ispisa sukladno ISO normama jer nije u obvezi dostaviti ispitne izvještaje, a ni dokazivati da je certificiran za ispitivanje i izdavanje ispitnih izvještaja.

Naručitelj nigdje u Dokumentaciji ne navodi kako će i na koji način provjeriti valjanost Izjave o kapacitetu stranica ispisa, odnosno provjeriti da li su Ispitivanja stvarno provedena, te da li proizvođač koji je ovjerio takvu izjavu uopće potvrđen, odnosno certificiran za provođenje ispitivanja i izdavanje ispitnih izvještaja. Na način kako je Naručitelj postavio zahtjev za dokazivanje traženih karakteristika, stavlja u neravnotežan položaj proizvođače koji su certificirani za ispitivanje po normama ISO, zadovoljavaju sve propise u proizvodnji tonera i tinti, zdravstvene i ekološke kriterije itd.

Osim toga, jasno je da postoji cjenovna razlika proizvoda izrađenih od strane certificiranih proizvođača čije je postupak proizvodnje kontroliran i praćen, u odnosu na one ne certificirane, a na način kako je Naručitelj propisao zahtjeve dokazivanja traženih karakteristika certificirani proizvođači ne mogu cjenovno konkurirati onim ne certificiranim i time ih stavlja u neravnotežan položaj i onemogućava tržišno natjecanje.

Sukladno navedenom, tražimo od Naručitelju da u Dokumentaciji propiše da se u svrhu dokazivanja traženih karakteristika za stavke navedene u tehničkoj specifikaciji koja je dio troškovnika, a koje nije proizveo proizvođač ispisnog uređaja, ponuditelj je obavezan dostaviti ispitno izvješće za artikl koja sadrži rezultate ispitivanja provedeno prema metodologiji za određivanje kapaciteta ispisa prema normama ISO 19752; ISO 19798 i ISO 24711. Ispitna izvješća moraju biti izrađena od certificiranog proizvođača, tijela za ocjenu sukladnosti ili akreditiranog ispitnog laboratorija. To je jedini ispravan način da se dokaže da tražene karakteristike ponuđenih artikla ispunjavaju uvjete tražene tehničkom specifikacijom, a podaci koje ponuđeni artikli nose točni, te se mogu provjeriti.

Također, tražimo od Naručitelja da za tonere, toner bubnjeve i tinte koji su proizvedeni od strane proizvođača ispisnog uređaja koji te artikle koriste, ne postavlja zahtjev za dostavom ispitnih izvještaja o kapacitetu ispisa ili Izjava o kapacitetu, odnosno tehnička dokumentacije. Ako ponuditelj nudi toner, toner bubanj ili tintu za koju u troškovniku navodi da ga je proizveo proizvođač ispisnog uređaja nije potrebno dostavljati dokaze tehničkih karakteristika. Ako je Naručitelj u troškovnicima već naveo da nabavlja tonere i tinte određenog proizvođača (HP toneri i tinte; Lexmark toneri i tinte, Canon toneri i tinte, itd.) onda je jasno da ti proizvodi imaju kapacitet tražen troškovnikom pa ne postoji razlog dokazivanja traženih karakteristika (kapaciteta ispisa) jer su navedeni brojevi stranica ispisa referentni podaci za ostale proizvođače tonera i tinti.

Drugi razlog za ovaj zahtjev je taj što ponuditelji ne mogu ni na koji način utjecati na proizvođača, zastupnika ili distributera artikla (tonera ili tinte) koje je proizveo proizvođač ispisnog uređaja da im dostavi dokumente propisane u Dokumentaciji, te ih se na taj način dovodi u neravnotežan položaj i onemogućava tržišno natjecanje.“

Odgovor Naručitelja na prethodni prijedlog/primjebu:

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvješće o prethodnom savjetovanju

Naručitelj upućuje na odgovore na pitanja 1. i 3. gdje je navedeno da se primjedbe gospodarskih subjekata djelomično prihvaćaju te se mijenja točka 12.2.C.2 Dokumentacije o nabavi.

Nadalje, pojašnjava da neće dodatno prepisivati u Dokumentaciju o nabavi odredbe ZJN 2016 vezano uz način pregleda i ocjene ponuda budući da se Naručitelj prilikom pregleda i ocjene ponuda pa tako i svih traženih dokaza dužan pridržavati istih.

Naručitelj će sukladno djelomično uvaženim primjedbama objašnjenim u odgovoru na pitanje 3., propisati moguće dokaze te ovim putem ističe da ne može utjecati na eventualne odnose između trećih strana. Isto tako, uvijek je moguće da određeni ponuditelj navede neistinite podatke, a sam ZJN 2016 na više mjesta propisuje izjavu kao valjani dokaz primjerice izjavu o nekažnjavanju kojom se dokazuje da ne postoje razlozi za isključenje. Stoga naručitelj smatra da, u korelaciji s navedenim, izjava može imati dovoljnu snagu dokazivanja i kapaciteta ispisa tonera. Također, još jednom se upućuje i na objašnjenje iz odgovora 1. iz kojeg je jasno da predmet nabave nije opisan na način da se navede naziv proizvoda uz dodatak „ili jednakovrijedan“, obzirom je predmet nabave moguće opisati na drugi način, tako da su i traženi dokazi propisani sukladno navedenom.

Isto tako, napominje se da su jednaki zahtjevi postavljeni pred sve potencijalne ponuditelje, neovisno o tome jesu li oni proizvođači i ispisnih uređaja ili ne, te je pred sve postavljen jednak izbor načina dokazivanja, te bi naručitelj tek praveći razliku učinio nezakonitim svoju dokumentaciju.

Vezano uz cijenu ističemo da je ona prije svega rezultat poslovne politike svakog gospodarskog subjekta, dakle gospodarski subjekt samostalno određuje cijenu u postupcima javne nabave.

Naručitelj upućuje i na stav Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave u rješenjima KLASA: UP/II-034-02/18-01/549, URBROJ: 354-01/18-9 od 20. 08.2018. godine i KLASA: UP/II-034-02/19-01/972, URBROJ: 354-01/19-15 od 04.12.2021.

5. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„U skladu sa Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 06. svibnja 2021. g. o zelenoj javnoj nabavi u postupcima središnje javne nabave koja obvezuje Središnji državni ured za središnju javnu nabavu na primjenu mjerila zelene javne nabave kao dio tehničke specifikacije i/ili kriterija za odabir ponuda, u ovom slučaju tonera i tinti, Naručitelj nigdje u Dokumentaciji o nabavi ne propisuje kriterije koji se odnose na zelenu javnu nabavu.

Ciljevi zelene javne nabave, u ovom slučaju tonere i tinti, koja se već provedena u tijelima javne ovlasti, zdravstvenim ustanova u Republici Hrvatskoj i u zemljama EU, je zaštita okoliša i zdravlja ljudi, a ona se provodi tako da se nabavljaju proizvodi kojima bi se smanjio utjecaj na okoliš tj. smanjila/spriječila proizvodnja otpada u okolišu te koji udovoljavaju ekološkim kriterijima, odnosno imaju ekološku oznaku.

Da bi nabava bila učinkovitija od ranijih nabava tonera i tinti te zadovoljila kriterija „zelene“ nabave treba smanjiti rizik od nabave nesukladnih proizvoda na način da se nabavljaju proizvodi koji posjeduju oznake zaštite okoliša sukladne EN ISO 14024, kao što su npr. Blue Angel, Umweltzeichen, Nordic Ecolabel, Green Choice, EU Ecolabel i dr.

Toneri i tinte koje proizvode proizvođači ispisnih uređaja već odavno udovoljavaju ekološkim kriterijima te za njih nije potrebno postavljati taj zahtjev. Taj zahtjev je potrebno postavljati za proizvođače tonere i tinti koji ujedno nisu i proizvođači ispisnih uređaja.

Posjedovanje ekoloških oznaka dokazuje se da su toner ulošci proizlaze iz proizvodnje artikala koji imaju nizak udio i emisiju opasnih tvari.

Toneri i tinte označeni ekološkom oznakom su oni koji osiguravaju:

- Manje otpada i smanjenje potrošnje energije i sirovine. Korištenjem takvih proizvoda smanjuje se ukupna potrošnja toner kazete i sukladno tome utjecaj proizvoda na okoliš tijekom cijelog vijeka trajanja.
- Kriteriji imaju za cilj smanjenje otpada, a proizvod je također potreban za zadovoljenje visokih standarda kvalitete i kapaciteta.
- Postoje također i zahtjevi za osiguranje kvalitete procesa recikliranja, sadržaja opasnih i štetnih tvari za okoliš, te o označavanju i informiranju kupca.

Posjedovanje ekološke oznake za proizvođača i za njegove proizvode, Naručitelju je vrlo lako provjeriti na Internet stanicama nacionalnih tijela koje potvrđuju proizvode koji su ponuđeni u Troškovniku Naručitelja.

Svaki proizvođač tonera i tinti ima svoju Ecolabel licencu, organizacijski broj, vrijeme važenja licence te popis proizvoda koji nose eko oznaku.

Sa svim navedenim, ne postoji mogućnost da proizvođač ili ponuditelj dostavi dokumente koji nisu vjerodostojni i otklanja se mogućnost eventualnih žalbi na Odluku o odabiru.

Zelena javna nabava ne može se provoditi samo na način da Naručitelj propiše da ponuditelj sa kojim se sklopi ugovor o nabavi mora preuzeti istrošene artikale, pogotovo stoga kompatibilni (novoproizvedeni) toneri su često proizvedeni u trećim zemljama izvan EU ili su komponente proizvedene u tim zemljama, a mogu biti stavljeni na tržište po znatno nižim cijenama od obnovljenih tonera i tinti. Štoviše, kompatibilni toneri i tinte (novoproizvedeni), osim što se sastoje od novoproizvedenog uloška nemaju ekološku vrijednost jer završavaju svoj životni ciklus na odlagalištima otpada već nakon prve upotrebe, a često su izrađeni od plastike koja sadrži tvari zabranjene prema Direktivi 2011/65/EC (RoHS 2 Direktiva) i vrlo često vrlo emisijske opasne tvari kada završavaju u spalionicama.

Danas u svijetu postoji više stotina proizvođača tonera čiji proizvodi imaju ekološke oznake, a cjenovno su prihvatljivi pa ne postoji razlog da se ne traže takvi proizvodi.

Pri provedbi javne nabave tonera i tinti, kada se propiše da ponuđeni artikli moraju imati ekološku oznaku, za Naručitelja postaje nepotrebno tražiti od ponuditelja, odnosno proizvođača tonera i tinti čiji proizvodi nose eko oznaku, dostavu „mase“ dokumenta (Ispitnih izvješća, sigurnosno tehničkih listova, certifikata i akreditacija) i njihovo pregledavanje i valoriziranje jer je taj „posao“ već obavila „treća strana“, „Treća strana“ je, prije nego je proizvodu, odnosno proizvođaču, dodijelila prava nositi eko oznaku, provjerila da li proizvođač ili proizvod ima sve gore navedene certifikate te da li pri procesima u proizvodnji poštuje međunarodno priznate norme (ISO).

U ovom slučaju, ta „treća strana“ su akreditirana nacionalna tijela koja dodjeljuju, odnosno odobravaju da određeni proizvodi (toner kazete i tinte) mogu imati (nositi) ekološku oznaku.

Kriterijima za dobivanje prava proizvoda da nosi ekološku oznaku, procjenjuje se utjecaj proizvoda na okoliš tijekom životnog ciklusa te se utvrđuje kriterij u odnosu na kvalitetu i učinkovitost proizvoda. Proizvodi koji ispunjavaju uvjete za eko oznaku provjeravaju se testiranjem u neovisnim laboratorijama certificiranjem i dokumentacijom.

Kako zahtjev za posjedovanje oznaka za okoliš ima određena ograničenja u smislu troškova certificiranja jer proizvođači moraju platiti određena sredstva za certificiranje pojedinog uloška,

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvješće o prethodnom savjetovanju

a sam postupak certificiranja nije kratak, smatramo da se za barem 50% artikala koji se nabavljaju postavi zahtjev u Dokumentaciji o nabavi, da proizvodi nose/imaju ekološku oznaku.

Za ostalih 50% proizvoda za koji se ne traži posjedovanje ekološke oznake treba propisati zahtjeve navedene u poglavlju I.

- U svrhu dokazivanja traženih karakteristika za stavke navedene u tehničkoj specifikaciji koja je dio troškovnika, a koji ne nose ekološku oznaku, ponuditelj je obavezan dostaviti ispitno izvješće za ponuđeni artikl koji nije proizveden od strane proizvođača ispisnih uređaja, a koji sadrži rezultate ispitivanja provedeno prema metodologiji za određivanje kapaciteta ispisa prema normama ISO 19752; ISO 19798 i ISO 24711. Ispitna izvješća moraju biti izrađena od certificiranog proizvođača, tijela za ocjenu sukladnosti ili akreditiranog ispitnog laboratorija.“

Odgovor Naručitelja na prethodni prijedlog/primjedu:

Naručitelj neće prihvatiti prijedlog gospodarskog subjekta o traženju predmeta nabave u cijelosti ili djelomično sa oznakom EU Ecolable ili nekom drugom eko oznakom. Naime, naručitelj je dužan primjenjivati Odluku o zelenoj javnoj nabavi u postupcima središnje javne nabave (NN, 49/21) u mjeri u kojoj je to u skladu s tehničkom prikladnošću, financijskim mogućnostima korisnika središnje javne nabave, širom održivošću i dovoljnom razinom tržišnog natjecanja. Slijedom navedenog, u predmetnom postupku nabave trenutno nije moguće postaviti zahtjeve koje navodi gospodarski subjekt.

Također, naručitelj će, uvažavajući prijedloge gospodarskih subjekata, djelomično izmijeniti kriterij za odabir ponude te Vas upućujemo na pojašnjenje vezano uz pitanje broj 9.

6. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„Gospodarski subjekt smatra spornim u poglavlju C) točku 2. dokumentacije o nabavi i to iz slijedećih razloga:

U navedenoj točki 2. podtočki a) u bitnome je propisano da se za ponuđeni toner, toner/bubanj i tintu mora dokazati kapacitet ispisa koji kapacitet ispisa mora biti jednak ili veći od u troškovniku iskazanog kapaciteta ispisa. Nadalje je navedeno da se kapacitet ispisa može dokazati ispitnim izvješćima ili izjavom o kapacitetu ispisa koja sadrži rezultate ispitivanja provedenih prema metodologiji ISO19752, ISO19798 i ISO24711 ili jednakovrijedno.

U naprijed navedenoj odredbi nije navedeno koje tijelo ili gospodarski subjekt je ovlašteno izraditi i izdati ispitno izvješće ili izjavu o kapacitetu ispisa za ponuđeni toner, toner/bubanj i tintu.

Nadalje u istoj podtočki a) stavku 2. nalazi se Napomena u kojoj je navedeno da će naručitelj kao dokaz prihvatiti i Izjavu proizvođača (ili drugi sličan dokument) u kojoj će se za ponuđeni artikl ili više ponuđenih artikala iskazati kapacitet ispisa u stranicama, te naznačiti norma sukladno kojoj je ispitivanje provedeno.

Vezano uz navedene ISO norme po kojima se provodi ispitivanje kapaciteta tonera, toner/bubnjeva i tinti, gospodarski subjekt ističe bitnim da, kako je već naprijed istaknuo, u dokumentaciji o nabavi mora biti jasno i nedvojbeno iskazano koje tijelo ili gospodarski subjekt je ovlašten izraditi i izdati izvješća ili izjave o provedenom ispitivanju kapaciteta ispisa, (dali to mogu biti tijela za ocjenu sukladnosti definirana u članku 213. Zakona o javnoj nabavi i dali to mogu biti i proizvođači ponuđenih proizvoda).

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvješće o prethodnom savjetovanju

U svakom slučaju koja god tijela i druge subjekte naručitelj odredi kao izdavatelje ispitnih izvještaja ili izjava o kapacitetu ispisa, mora voditi računa o činjenici da odredi da ispitivanja moraju biti provedena na način kako to propisuju međunarodno priznate norme, pa sukladno navedenome mora odrediti da svako tijelo ili proizvođači moraju biti adekvatno stručni i osposobljeni za provođenje ispitivanja kapaciteta tonera, toner/bubnjeva i tinti, te da bi tu stručnost i osposobljenost dokazali moraju posjedovati valjanu akreditaciju za obavljanje navedenih poslova.

Dakle, način dokazivanja kapaciteta ispisa u dokumentaciji o nabavi nije propisan na zadovoljavajući način, odnosno propisan je na način da bilo koji subjekt može istaknuti kako je provedeno ispitivanje kapaciteta ispisa primjenom normi koje propisuju način na koji se takva ispitivanja trebaju provoditi. Primjena pravila pozivom na pojedinu međunarodnu priznatu normu od strane nekog subjekta koji nije akreditiran za primjenu pravila iz takve norme, niti po kojoj osnovi se ne može smatrati dokazom koji se može uspoređivati sa dokazom, ispitnim izvještajem koji će provesti akreditirani subjekt za tu pojedinu normu.

Navedeno znači da je naručitelj dužan dokumentaciju o nabavi izraditi na jasan, precizan, razumljiv i nedvojbjen način kojim je omogućeno podnošenje usporedivih ponuda.

U predmetnom slučaju točkom 2. podtočkom a) dokumentacije o nabavi potpuno je nejasno određeno tko i pod kojim uvjetima treba izraditi i izdati ispitne izvještaje ili izjave o kapacitetu ispisa tonera, toner/bubnjeva i tinti, pa je navedenim načinom onemogućeno podnošenje usporedivih ponuda.

Također nije jasno što u točki 2. podtočki a) stavku 2. predstavlja Napomena, odnosno navodi u istoj da će se priznati Izjava proizvođača u kojoj će biti naveden kapacitet ispisa i norma po kojoj je testiranje provedeno. Neprihvatljivo je da se navedena Izjava proizvođača može smatrati jednakovrijednim dokumentom ispitnom izvještaju u kojem su izvještaju iskazani svi parametri po kojima je provedeno ispitivanje, a također nije propisano mora li proizvođač koji će izdati navedenu Izjavu posjedovati valjanu akreditaciju.

Zakonom o javnoj nabavi u člancima 206. i 207. propisan je način primjene tehničkih specifikacija na način kako su definirane u Prilogu VII. točki 1. Zakona o javnoj nabavi.

Također u članku 206. stavku 2. ZJN 2016 propisano je da tehničke specifikacije moraju svim gospodarskim subjektima omogućiti jednak pristup postupku javne nabave i ne smiju imati učinak stvaranja prepreka za otvaranje javne nabave tržišnom natjecanju.

Navedeno gospodarski subjekt ističe iz razloga što nije ista razina nuditi tonere i tinte od proizvođača koji posjeduje akreditaciju za ispitivanje kapaciteta ispisa, u odnosu na tonere i tinte koje proizvodi proizvođač koji ne posjeduje akreditaciju za ispitivanje kapaciteta ispisa po pravilima pojedine ISO norme.“

Odgovor Naručitelja na prethodni prijedlog/primjedbu:

Radi nepotrebnog prepisivanja, Naručitelj upućuje na odgovore na pitanja 1., 3. i 4. gdje je odgovoreno na ovaj upit.

7. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„U troškovnicima tražene robe nalazi se stupac u kojem su propisani kapaciteti ispisa tonera, toner/bubnjeva i tinti u stranicama, a za pojedine tinte propisan je kapacitet sadržaja volumena u mililitrima.

U dokumentaciji o nabavi nije iskazano na temelju kojih je informacija naručitelj iskazao kapacitet ispisa u stranicama za tonere, toner/bubnjeve i tinte, pa se postavlja upitnim dali su to ispravno iskazani kapaciteti ispisa u stranicama.

Vezano uz nedostatak podataka, naručitelj treba u dokumentaciji o nabavi iskazati na koji način je došao do podataka kapaciteta ispisa, a koliko je ovom gospodarskom subjektu poznato postoji samo nekoliko mogućnosti u tom segmentu:

Prva mogućnost jeste izjava ili potvrda proizvođača ispisnih uređaja, jer taj isti proizvođač za svaki proizvedeni ispisni uređaj konstrukcijski izrađuje toner, toner/bubanj i tintu te utvrđuje mogući prihvata tonerskog praha i tinte u kazeti, te potom vrši testiranje tih proizvoda primjenom pravila iz ISO normi koje reguliraju tu tematiku.

Druga mogućnost jeste da je naručitelj dao na testiranje kod ovlaštenog tijela sve u troškovniku navedene proizvode te je na temelju rezultata testiranja odredio minimalne kapacitete ispisa.

Treća je mogućnost paušalnog karaktera, a informacija o kapacitetu ispisa može se pribaviti na temelju posjeta raznim internet stranicama gdje se sporadično navode kapaciteti ispisa tonera, toner/bubnjeva i tinti, bez ikakve autorizacije onih koji te informacije objavljuju.

Prva dva načina prikupljanja podataka smatraju se ispravnim i prihvatljivim mjerilima koje ponuđeni proizvod treba sadržavati, dok je treći način potpuno neutemeljen i neprihvatljiv ako se na takav način odredio kapacitet ispisa. Ako naručitelj na naprijed navedeno misli odgovoriti da je do podataka o kapacitetu ispisa došao na temelju istraživanja tržišta, gospodarski subjekt unaprijed iskazuje da takav odgovor neće prihvatiti te će pravi odgovor ponovno tražiti kada javno nadmetanje bude objavljeno.

Radi naprijed navedenih okolnosti nalaže se nužnim da naručitelj u dokumentaciji o nabavi iskaže kojim je postupkom došao do referentnih podataka za kapacitet ispisa u stranicama za tonere, toner/bubnjeve i tinte za koje taj kapacitet iskazao u troškovniku.

Nadalje, što se tiče iskazanog kapaciteta sadržaja volumena za pojedine tinte, također se u dokumentaciji o nabavi mora iskazati na čiji se proizvod oslanja naručitelj, temeljem kojeg je odredio isključivi kapacitet sadržaja volumena.“

Odgovor Naručitelja na prethodni prijedlog/primjedbu:

Naručitelj pojašnjava da je do podataka kojima je definirao tehničke specifikacije predmeta nabave došao istraživanjem tržišta kojem je svrha i cilj doći do navedenih podataka. Nadalje, Naručitelj napominje da je smisao i prethodnog savjetovanja upravo u tome da gospodarski subjekti prije početka postupka nabave ukažu naručitelju na moguće propuste, nenamjerne greške i slično, a sve kako bi se dokumentacija objavila s najtočnijim podacima. Ako gospodarski subjekt ima saznanja i dokumentaciju kojom može dokazati da je krivo iskazani minimalno traženi kapacitet za neku stavku, naručitelj ga poziva da isto dostavi.

8. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„Pregledom troškovnika gospodarski subjekt je utvrdio da ti troškovnici ne sadržavaju proizvode koji su bili u svim prethodnim javnim nadmetanjima sadržani u troškovnicima. Naime radi se o bubnjevima i fotokonduktorima i sličnom potrošnom materijalu koji se također mora mijenjati na ispisnim uređajima u određenim intervalima korištenja ispisnih uređaja.

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvješće o prethodnom savjetovanju

Postavlja se upitnim koji je smisao provođenja zajedničke javne nabave, ako se neće iskazati u troškovnicima sva roba koju korisnici trebaju i koju su iskazali prema naručitelju.

S obzirom da je ovaj gospodarski subjekt jedan od ugovornih isporučitelja tonera i tinti, u posjedu je informacije da su korisnici za koje naručitelj provodi javna nadmetanja, i za buduće nadmetanje iskazali u svojim potrebama naprijed navedeni potrošni materijal, ali ga naručitelj svjesno nije uvrstio u troškovnike, sve iz vrlo providnih razloga kako bi na što jednostavniji način proveo javnu nabavu. Vezano uz naprijed navedeno moli se naručitelj da iskaže kojim je to propisom on ovlašten da dio proizvoda koje je korisnik iskazao kao svoju potrebu, naručitelj neke od tih proizvoda izostavi staviti u troškovnike.“

Odgovor Naručitelja na prethodni prijedlog/primjedbu:

Naručitelj je djelomično korigirao i nadopunio stavke troškovnika vezano za primjedbe gospodarskog subjekta. Dodatno, vezano za komentar o unošenju svih artikala koje korisnici trebaju u troškovnik napominje se da naručitelj prikuplja potrebe korisnika, analizira ih i objedinjava ono što je korisnicima zajedničko jer upravo je to smisao objedinjavanja odnosno provođenja zajedničke nabave.

9. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„Predmetni naručitelj ima jedini cilj u predmetnoj javnoj nabavi tonera i tinti, a taj je prikazati kako će predmetne proizvode nabaviti po što nižoj cijeni, sve ostalo je nebitno, posebno nije bitna kvaliteta.

Da je naručitelj proveo kod korisnika anketu koliko su bili zadovoljni korištenjem tonera koji su isporučivani kao zamjenski proizvodi u odnosu na proizvode koje proizvode proizvođači ispisnih uređaja, na temelju odgovora korisnika došli bi do zaključka da su ti zamjenski proizvodi nužno zlo i nisu niti blizu kvaliteti originalnih proizvoda.

Dakle naručitelj ne pridaje pažnju kvaliteti proizvoda koje treba nabaviti, a što je vidljivo iz određivanja nejasne tehničke specifikacije, a isto je tako vidljivo i iz kriterija određenih za odabir ekonomski najpovoljnije ponude, gdje se kvaliteta gleda kroz prizmu roka isporuke i sporadičnog zbrinjavanja istrošenih tonerskih kazeta, naručitelju ispada bitnim da se tonerske kazete zbrinu samo kod korisnika čije je sjedište u Zagrebu, dok ga baš briga što će na ostalom teritoriju Republike Hrvatske istrošene tonerske kazete završiti odbačene u komunalnom otpadu, pa je ovakav selektivni pristup nedopustiv.

Nastavno na naprijed navedeno gospodarski subjekt predlaže:

- Brisati u točki 25. dokumentacije o nabavi kriterij rok isporuke, a zbrinjavanje istrošenih tonerskih kazeta propisati na svim adresama na koje se vrši isporuka, te umjesto roka isporuke odrediti postotak nefinancijskog kriterija za proizvode, tonere za koje proizvođači istih posjeduju oznaku Blu Angel ili jednakovrijedan dokument toj oznaci. Što je to oznaka Blue Angel koja se veže na toner sa ispisnim uređajem, naručitelj može vidjeti posjetom internet stranicama ili upitima proizvođačima ispisnih uređaja, te da na način ako propiše oznaku Blue Angel dokazati će da vodi brigu o zaštiti zdravlja ljudi koji u svojem radu dolaze u doticaj sa ispisnim uređajima i sa potrošnim materijalom koji se na istima koristi i da ujedno na pravi način propiše odabir ekonomski najpovoljnije ponude, a ne da taj kriterij odredi na način kako je trenutno određeno, formalistički.

Prijedlog nefinancijskog kriterija oznake Blue Angel nije ograničavajućeg karaktera pristupa gospodarskim subjektima javnom nadmetanju, pa ovaj gospodarski subjekt sa zanimanjem očekuje obrazloženje naručitelja u slučaju odbijanja prijedloga ovog gospodarskog subjekta.

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izješće o prethodnom savjetovanju

Da je odredba kriterija ekonomski najpovoljnije ponude u postupku nabave tonera i tinti, gdje je jedan od kriterija oznaka Blue Angel zakonito postavljeni kriterij proizlazi iz odluke Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave, Klasa: UP/II-034-02/19-01/1167, Urbroj: 354-01/20- 8, od 27. veljače 2020., te je ipak moguće da naručitelj neće odbiti postaviti taj kriterij u dokumentaciju o nabavi, odnosno neće se valjda ustručavati to učiniti sve iz razloga što jedan jedini gospodarski subjekt u Republici Hrvatskoj, uglavnom prigovara takvim odredbama, međutim kako je dokazano, neosnovano prigovara.

Od naručitelja kao što je Središnji državni ured za središnju javnu nabavu, čije ime daje naznaku da se radi o specijaliziranom uredu, očekuje se da svojim primjerom provođenja javne nabave iskaže drugim javnim naručiteljima kako na pravilan i učinkovit način trebaju i oni provoditi javnu nabavu.“

Odgovor Naručitelja na prethodni prijedlog/primjedbu:

Naručitelj djelomično prihvaća prijedlog gospodarskog subjekta. Naime, uvažavajući prijedlog gospodarskog subjekta da se zelenim kriterijima da veći značaj, naručitelj će izmijeniti kriterije za odabir ponude na način da će izbrisati rok isporuke i veći značaj dati kriteriju organizacije zbrinjavanja istrošenih spremnika. Naručitelj, dodatno pojašnjava da propisuje dokumentaciju o nabavi sukladno potrebama korisnika, a tako propisuje i kriterij temeljem kojeg ponuditelji mogu ostvariti dodatne bodove.

Vezano uz navedeno, obzirom je naručitelj kao kriterij odabira ponude izbrisao rok isporuke, propisat će u točki 11. dokumentaciji o nabavi kao rok isporuke 8 radnih dana, obzirom su u prijašnjim postupcima javne nabave, gdje je rok isporuke bio jedan od kriterija za odabir ponude, ponuditelji nudili upravo taj rok te je jasno da ponuditelji mogu isporučivati u traženom roku.

10. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„Vezano na odredbe oko dokazivanja izvršenja glavnih isporuka roba, dio C) točka 1., prvo je određeno da se mora po pojedinoj grupi pružiti dokaz da je ponuditelj u određenim periodima izvršio isporuku robe u vrijednosti 25 % u odnosu na procijenjenu vrijednost grupe proizvoda za koju se podnosi ponuda, a potom je u zadnjem stavku te iste točke naprijed navedena odredba dijametralno promijenjena, pa se u bitnome navodi da ako ponuditelj dostavi popis isporuka robe od 25 % za grupu čiji je procijenjeni iznos najveći, ako podnosi ponudu na sve ostale grupe smatrati će se da to dovoljan dokaz i za te sve ostale grupe.

Hipotetski to bi moglo izgledati na slijedeći način:

Grupa sa najvećim procijenjenim iznosom jeste 10.000.000,00 kn, a zbroj ostalih 5 grupa daje procijenjeni iznos od 15.000.000,00 kn.

Valjani dokaz je popis glavnih isporuka roba za grupu procijenjene vrijednosti 10.000.000,00 kn je iznos od 2.500.000,00 kn, te ako ponuditelj dostavlja ponude za svih 6 grupa pružio je dokaz da je izvršio isporuku robe od u vrijednosti 10 % u odnosu na ukupnu procijenjenu vrijednost predmeta nabave.

Na navedeni način svi ponuditelji nisu u jednakopravnom položaju, a što prema odredbama zakona o javnoj nabavi moraju biti, odnosno ponuditelj koji podnosi ponudu za svih šest grupa u puno je u povoljnijem položaju od ponuditelja koji će podnijeti svoju ponudu samo na jednu grupu, onu sa najvećom procijenjenom vrijednošću.

Iz navedenog primjera proizlazi da naručitelj smatra i ocjenjuje da ponuditelj koji dostavi ponudu za svih 5 grupa i iskaže vrijednost isporuka roba od 2.500.000,00 kn, jeste sposobniji izvršiti

REPUBLIKA HRVATSKA
Središnji državni ured za središnju javnu nabavu

Izvješće o prethodnom savjetovanju

isporuku roba vrijednosti od 25.000.000,00 od ponuditelja koji treba isporučiti vrijednost robe od 10.000.000,00 kn

Gospodarski subjekt svakako predlaže naručitelju ispraviti navedenu nepravilnost.“

Odgovor Naručitelja na prethodni prijedlog/primjedbu:

Naručitelj neće mijenjati točku Dokumentacije o nabavi vezano uz ovaj dokaz tehničke i stručne sposobnosti. Naime, ovdje je riječ o fakultativnom dokazu kojeg naručitelj može, ali i ne mora propisati, a ukoliko ga propiše isti mora biti razmjernan predmetu nabave. Obzirom na veliku procijenjenu vrijednost i vrstu robe naručitelj smatra da je dovoljno dokazati kako je propisao. Kako je svaka grupa predmeta nabave zasebna, naručitelj je omogućio da se s istim referencama može dokazati sposobnost i za druge grupe ukoliko vrijednosno pokrivaju traženo, obzirom da je ovdje riječ o isporuci istovrsne robe. Tako primjerice ponuditelj koristi i iste reference u različitim istovrsnim postupcima javne nabave različitih naručitelja, stoga smatramo da je razmjerno predmetu nabave tražiti i da se istim referencama može dokazati tehnička i stručna sposobnost i za više grupa ukoliko vrijednosno pokrivaju traženo.

11. Primjedbe/prijedlozi zainteresiranog gospodarskog subjekta:

„Temeljem dokumentacije koju ste objavili u ovom savjetovanju, a pregledavajući troškovnik za Grupu 3 - Lexmark toneri i tinte, uočili smo da niste uvrstili neke artikle koje koriste pojedini korisnici.

Npr.

- Toner za ispisni uređaj Lexmark T65X, kapacitet ispisa 7.000 stranica
- Toner za ispisni uređaj Lexmark T65X, kapacitet ispisa 25.000 stranica

Također u troškovniku uopće nisu navedeni Imaging kitovi.“

Odgovor Naručitelja na prethodni prijedlog/primjedbu:

Naručitelj pojašnjava da su u troškovnicima navedene stavke koje se nabavljaju ovim postupkom nabave.